

Inqirozga Qarshi Choralar Dasturi Doirasida Kichik Biznes Va Xususiyy Tadbirkorlik Subyektlarini Marketing Tizimi Asosida Rivojlantirish Muammolari

*Ikromov Elyor Ibodullayevich*¹

Annotatsiya: Jahonda globallashev sharoitida restoran biznesini rivojlantirish borasida zamonaviy restoran xizmatlari samaradorligini oshirish, restoran xizmatlar samaradorligini baholash usullarini takomillashtirish, restoran tadbirkorligi rivojlanishining omillari va tendensiyalarini aniqlash, restoran xizmatlari sifati va raqobatbardoshligini ta'minlash, restoran xizmatlari sohasida sifetni oshirishning innovasion usullarini joriy etish, restoran tadbirkorligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, restoran xizmatlari sifati va raqobatbardoshligini oshirishning tashkiliy- iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish ustuvor tadqiqot yo'nalishlaridan hisoblanad.

Kalit so'zlar: Investitsiya, mahalliy xokimlik, xorijiy investitsiya, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiya, portfel investitsiya, investor, kapital eksporti, ustav kapital, dividend, tadbirkorlik foydasi, eksport, import.

Korxonalarda inqirozlarning vujudga kelish sabablari, omillari, inqiroz turlari, inqirozga qarshi boshqaruv zaruriyati, funksiyalari, inqirozga qarshi boshqaruv strategiyalarini qo'llash uslubiyati, shuningdek, kichik va o'rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvning nazariy va uslubiy jihatlari turli yondashuvlar bo'yicha tadqiqotchilar qarashlari mavjud.

Iqtisodiyotni liberallashtirish va yanada rivojlantirish sharoitida raqobatning kuchayishi va inqiroz holatlari kichik va o'rta biznes korxonalariga ham jiddiy tahdid hisoblanadi. Uning salbiy ta'sirining oldini olish bo'yicha zaruriy vositalar tarkibiga inqirozga qarshi boshqaruv bo'yicha zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish kiradi. Ulardan oqilona foydalanish korxonaga boshqaruv hamda maqbul qarorlar qabul qilish jarayonlari samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Dissertatsiyada «inqiroz – korxonaga barqarorligiga tahdid soluvchi, yangicha faoliyat yuritishga undovchi, o'ziga xos ijtimoiy-iqtisodiy jarayon» sifatida talqin etilgan. Shu jihatdan inqirozning paydo bo'lishi sabablar, omillar va alomatlar zanjiri sifatida tasniflangan. Muallifning fikricha, inqirozni guruhlariga bo'lib o'rganish inqirozga qarshi boshqaruvda muhim ahamiyatga ega. Bunda inqirozni zarar keltirish xususiyatiga ko'ra guruhlash taklif etilgan. Kichik va o'rta biznes korxonalarining o'ziga xos xususiyatlariga ko'ra inqirozni shakllantiruvchi omillar, sabablar va oqibatlar tizimli tasniflangan.

Inqiroz manbalarini boshqarilmaydigan tashqi, boshqariladigan ichki omillarga bo'lish lozim deb topilgan. Boshqarilmaydigan, tashqi omillar ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy omillar guruhini, boshqariladigan, ichki omillar boshqaruv va ishlab chiqarish omillarini o'z ichiga qamrab oladi.

Inqiroz xavfini oldindan ko'rish, uning salbiy oqibatlarini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish inqirozga qarshi boshqaruvning asosiy elementlari hisoblanadi. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda strategik boshqaruv muhim ahamiyat kasb etadi. Muallifning fikricha, strategik boshqaruv murakkab jarayonlar bilan bog'liq bo'lib, ichki va tashqi muhitni tahlil etish, maqsad, vazifalarni belgilash, maqbul strategiyani shakllantirish hamda amalga oshirish bosqichlaridan iborat bo'lishi zarur. Shuningdek, mahsulotga bo'lgan talabning dinamikasi, taklif kon'yunkturasini o'rganish bo'yicha marketing strategiyalaridan foydalanish inqirozdan chiqishga xizmat qiladi. Marketing

¹ Osiyo xalqaro universiteti

strategiyalarining asosiy prinsiplari – xaridor talablariga yo‘naltirilganlik va talablarni to‘liq qondirish orqali korxonalar barqarorligini ta‘minlashdan iborat .

Dissertatsiyada O‘zbekiston sanoatida inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha samarali strategiyani qo‘llashda inqiroz xavfini erta tashxislash, inqiroz holatlariga tezkor ta‘sir qilish, inqirozdan chiqish uchun korxonalar ichki imkoniyatlaridan to‘liq foydalanish kabi prinsiplardan foydalanish muhimligi ta‘kidlangan. Shu jihatdan, inqirozga qarshi boshqaruvda kreativ strategiyadan foydalanish tavsiya etilgan. Muallif tomonidan kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi strategik boshqaruv mexanizmi maqsadlar turiga muvofiq, strategik va operativ tadbirlarni rejalashtirish, qisqa, uzoq va o‘rta muddatli dasturlarni amalga oshirish jarayonlariga tatbiq etish bo‘yicha inqiroz xavfini baholash, preventiv strategiya ishlab chiqish va inqirozni prognozlash kabi tarkibiy qismlardan iborat bo‘lgan kreativ strategiyani qo‘llash taklif etilgan .

Inqirozga qarshi boshqaruvda tadbirlar uch xil model orqali amalga oshiriladi: preventiv model, reaktiv model, reabilitasion model. Preventiv model inqirozga bosqichdagi tadbirlarni, preventiv, ya‘ni inqirozning oldini oluvchi strategiyani tanlash, operativ va strategik tadbirlarni rejalashtirish, tashkil etish, xodimlarni tayyorlash, moliyaviy o‘zgarishlarga tayyorgarlik, ichki resurslardan foydalanish kabi tadbirlarni o‘z ichiga qamrab oladi. Reaktiv model inqiroz jarayonidagi tadbirlarni nazarda tutadi. Reabilitasion model inqirozdan keyingi tadbirlarni amalga oshirishni taqozo etadi. Muallif tomonidan inqirozga qarshi boshqaruvning strategik mexanizmini takomillashtirish maqsadida preventiv - inqirozning oldini oluvchi strategiyalardan foydalanish taklif etilgan.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvda uzoq muddatli istiqbolni belgilash, ichki va tashqi muhit tahlili asosida ichki imkoniyatlardan foydalanish, resurslarni jalb etish, zamonaviy menejment usullarini qo‘llash orqali korxonalar barqarorligiga erishish kabi vazifalar ustuvor ahamiyat kasb etishi zarur.

1.2. Kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvni takomillashtirish

Kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha samarali qarorlar qabul qilish texnologiyasini takomillashtirish yuzasidan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Har qanday faoliyatni, shu jumladan, inqirozga qarshi boshqaruv faoliyatini amalga oshirish uchun konsepsiya ishlab chiqish taqozo etiladi. Dastur belgilangan holda strategiya yaratilgandan keyin ularni amaliyotga tatbiq qilish jarayonini ifodalovchi ko‘rsatkichlarga e‘tibor qaratish lozim bo‘ladi. Bu yerda asosiy e‘tiborni samarali loyihalarni tanlashga, tanlangan tadbirlarning kutilgan natijani berish darajasiga hamda ularni kuzatib borish bilan bog‘liq ko‘rsatkichlarga qaratish lozim .

Dissertatsiyada inqiroz holatlarini aniqlashdan tortib, uni bartaraf etishgacha bo‘lgan 5 ta bosqichdan iborat konsepsiya ishlab chiqilgan. Mazkur konsepsiya inqiroz holatlarini tashxislash, inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha aniq missiyani belgilash, inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha zaruriy strategiyani tanlash, inqirozga qarshi boshqaruvni amalga oshirish, tadbirlar samaradorligini baholash, amalga oshirilgan ishlarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish bo‘yicha vazifalarni qamrab olgan.

Muallif fikricha, kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqiroz belgilari aniqlangach, inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha aniq missiyani belgilashda benchmarking tamoyillaridan foydalanish tavsiya etiladi. Benchmarking tamoyillari inqirozni bartaraf etish bo‘yicha ekspert guruhi tuzilgach, ushbu guruh tomonidan analog korxonalarining marketing faoliyatidan foydalanish hamda yaxshi natijalarga erishish uchun zamonaviy yondashuv asosida strategiyalar ishlab chiqishga asoslanadi .

Kichik va o‘rta biznes korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv konsepsiyasi

- amalga oshirilishi lozim bo‘lgan vazifalar ketma-ketligini tavsiflovchi algoritim bo‘lib, beshinchi bosqich yakunida inqirozga qarshi tadbirlar samaradorligini baholash jarayonida, «ha» deb, ya‘ni tadbirlar samarali deb topilsa, ular amalga oshiriladi, aksincha, «yo‘q» deb topilsa, muqobil strategiyalar tanlash bosqichiga qaytiladi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, ushbu konsepsiya yordamida inqirozga qarshi boshqaruv bo‘yicha tadbirlarning monitoringi yuritiladi.

1.3. Inqirozga qarshi dastur

Zamonaviy boshqaruv soxasining ajralmas qismlaridan biri – inqirozga Qarshi boshqaruvdir. Mazkur atamaning mazmunini anglash uchun bir qator tayanch tushunchalar va ularning farqli xususiyatlarini aniqlab olishga to‘g‘ri keladi. Inqiroz, zarar ko‘rib ishlash, iqtisodiy nochorlik, bankrotlik,

to‘lovga qobilyatsizlik kabi atamalar mazkur fan soxasida alohida ahamiyat kasb etgan. Respublikada ushbu yo‘nalishda yetarli darajada tadqiqotlar olib borilmagan, shuning uchun ko‘proq G‘arb mamlakatlari rossiyalik iqtisodchi olimlar fikrlariga asoslaniladi. Ularning fikricha, inqiroz, tushkunlik, muammo, pasayish va ziddiyatli vaziyatlarni o‘zida namoyon etuvchi salbiy holat hisoblanadi.

Fikrimizcha, inqiroz - bir hayotiylik tizimida rivojlanib borayotgan ob‘yekt yoki sub‘yektning o‘z taraqqiyotidan to‘xtashi va orqaga ketishidir. Zarar esa, mahsulot ishlab chiqarishga sarflangan xarajatlarning shu mahsulotni sotishdan kelib tushadigan tushumdan ko‘pligini anglatadi. Zararning mohiyati xarajat qilingan resurslarning sarflangan holatiga nisbatan kamayib qaytishi hisoblanadi. Natijada korxonalarda iqtisodiy nochorlik va bankrotlik alomatlarini shakllanadi.

Tadqiqot jarayonida inqirozlar turli darajadagi boshqaruv qarorlarini qabul qilish natijasida to‘planib qolgan xatolar va kamchiliklarning miqdoriy yig‘indisi natijasida paydo bo‘lishi ma‘lum bo‘ldi. Korxonada miqiyosida inqirozga olib keluvchi sabablar tashqi va ichki holatlar bo‘yicha jamlanishi hamda ularning korxonada nochorlikni keltirib chiqarishdagi taxdidi va oqibatlarini tizimlashtirildi.

Shunga asosan, inqirozga qarshi dasturning tarkibiy tuzilishi quyidagi qismlardan iborat bo‘lishi tavsiya qilinadi:

1. Inqirozning turi va sababini aniqlash qismi.
2. Korxonaning hozirgi holatini tahlil va monitoring qilish qismi.
3. Korxonani sog‘lomlashtirish uchun amalga oshiriladigan tadbirlar qismi.
4. Inqirozni bartaraf etish uchun zarur bo‘ladigan mablag‘lar va ularning manbasini aniqlash qismi.
5. Restrukturizatsiya qilish qismi.
6. Inqirozga qarshi boshqaruv davridagi korxonada byudjeti qismi.
7. Inqiroz davridagi korxonaning boshqaruv apparati va ishchi hodimlari qismi.
8. Davlat tomonidan korxonaga berilgan imtiyozlar va davlat bilan munosabatlarni takomillashtirish uchun mas‘ul shaxslar qismi.
9. Korxonada inqirozini bartaraf etish muddati va ishlarni bajaruvchi mas‘ul shaxslar qismi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati:

1. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
2. Abidovna, A. S. (2024). The Importance of Personnel Management in the Operations of an Organization. *Miasto Przyszłości*, 49, 971-975.
3. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES. Kielce: Laboratorium Wiedzy Artur Borcuch.
4. Рахматов, Ж. А. Алимova, Ш. А. & Бобомуродов, К. Х. (2021). Стратегия инвестиционной политики Республики Узбекистан.
5. Алимova, Ш. А. (2021). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА КАК НОВЫЙ ЭТАП ГЛОБАЛИЗАЦИИ. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ И РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ, 234-238.

6. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. *Modern Science and Research*, 3(7), 211-218.
7. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 211-217.
8. Bazarova, M. (2024). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Modern Science and Research*, 3(6).
9. Bazarova, M. (2024). FEATURES OF BANKING MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Modern Science and Research*, 3(6).
10. Хайитов, Ш. Н. & Базарова, М. С. (2020). Роль иностранных инвестиций в развитии экономики Республики Узбекистан. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 284-287).
11. Базарова, М. С., & Пулатов, Ш. Ш. (2019). Проблемы банковской системы узбекистана и пути их решения. *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации*, 131-133.
12. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE FIELD OF HIGHER EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 582-586.
13. Базарова, М. С. (2021). ЭКОНОМИКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЕЁ РАЗВИТИИ. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 350-354).
14. Supiyevna, B. M. (2024). WAYS OF EMPLOYMENT OF THE POPULATION IN THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 131-137.
15. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.
16. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 685-690.
17. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
18. Khudoynazarovich, S. A. (2021). An Opportunity of Internet Marketing in Tourism Sphere. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(3), 356-361.
19. Shadiyev, A. (2022). EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF SINGAPORE TOURISM IN UZBEKISTAN. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ* (buxdu. uz), 23(23).
20. Xudoynazarovich, S. A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI.
21. Shadiyev, A. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(8), 10-18.
22. Shadiyev, A. X. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM DEVELOPMENT CHARACTERISTICS. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 108-115.
23. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.
24. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SIFATI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.

25. Ibodulloyevich, I. E. (2024). Ijtimoiy Soliq Stavkasini Kamaytirish Orqali Davlat Budjeti Daromatlarini Oshirish Imkoniyatlari. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 348-353.
26. Ikromov, E. (2024). SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 103-109.
27. Ikromov, E. (2024). FEATURES AND ADVANTAGES OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 98-102.
28. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
29. Ibodulloyevich, I. E. (2024). Tadbirkorlik Faoliyatini Davlat Tomonidan Qo 'Llab-Quvvatlanishi Va Sohaga Mintaqalar Miqyosida Investitsiya Jalb Qilish Samaradorligi. *Miasto Przyszłości*, 53, 515-523.
30. Khalilov, B. B. (2024). INTERNATIONAL ACCOUNTING ANALYSIS. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 740-745.
31. Халилов, Б. Б., & Курбанов, Ф. Г. (2020). Важность подготовки кадров в экономике. *Вопросы науки и образования*, (6 (90)), 12-14.
32. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 413-419.
33. Bakhodirovich, K. B. (2023). CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. *IMRAS*, 6(6), 161-165.
34. Bahodirovich, K. B. (2023). The International Financial Reporting Standards (IFRS) Mean to Businesses and Investors in Uzbekistan. *Miasto Przyszłości*, 42, 746-750.
35. Nafisa, R. (2024). THE PLACE AND ROLE OF TOURISM IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 279-284.
36. Mukhammedrizaevna, T. M., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. TOURIST LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT: STRATEGIES FOR REDUCING COST AND IMPROVING SERVICE. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 90.
37. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
38. Орипов, М. А., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Экологически чистое и устойчивое управление цепочками поставок в экономике платформы. *Вестник науки и образования*, (13-2 (91)), 28-30.
39. Bakhridinovna, A. N., & Kizi, R. N. O. (2021). The impact of the digital economy on resource consumption.
40. Nafisa, R. (2024). THE ROLE OF THE MODERN MANAGER IN THE ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 148-154.
41. Raxmonqulova, N. (2023). THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Modern Science and Research*, 2(10), 192-194.
42. Nafisa, R. (2024). Defects in Administration in Economic Development. *International Journal of Formal Education*, 3(9), 17-24.

43. Ruzmetov, B., Jumaeva, Z. K., & Xudayarova, M. (2021). International experience in attracting foreign direct investment. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(4), 38-43.
44. ЖУМАЕВА, З. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ТОЧЕК ПРОИЗВОДСТВЕННОГО РОСТА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *ЭКОНОМИКА*, 4, 455-458.
45. Жумаева, З. К. (2023). Потенциал инвестиционной стратегии развития региона. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 333-337.
46. Jumayeva, Z. (2024). THE NEED FOR AN INNOVATIVE APPROACH IN MANAGING ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(1), 557-562.
47. Ruzmetov, B., Ruzmetov, S., Bakhtiyarov, S., Dzhumayeva, Z., & Juraev, K. (2023). Formation of supporting points for production growth based on diversification of the regional industry. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 449, p. 01001). EDP Sciences.
48. Jumayeva, Z. Q. (2024). METHODOLOGY OF DEVELOPMENT OF COMPREHENSIVE DEVELOPMENT PROGRAMS OF THE REGION BASED ON THE ACTIVATION OF INVESTMENT PROCESSES. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(7), 137-140.
49. Жумаева, З. К. (2024). Необходимость инновационного подхода в управлении организациями.
50. Hakimovich, T. M. (2024). Iqdisodiy Nochor Korxonalarini Moliyaviy Soglomlashtirishning Moliya-Kredit Mexanizmlarini Takomillashtirish.
51. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY BOSHQARUV VA RAQAMLASHTIRISH.
52. Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA INVESTITSIYA JALB QILISH.
53. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT YONDASHUVLARI ASOSIDA XALQ TA'LIMI TIZIMINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.
54. Hakimovich, T. M. (2024). XIZMAT KO'RSATISH SOHASI RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY-IQTISODIIY AHAMIYATI VA TAMOIYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 341-347.
55. Toshov, M. (2024). IMPROVING PUBLIC EDUCATION SYSTEM MANAGEMENT BASED ON MODERN MANAGEMENT APPROACHES. *Modern Science and Research*, 3(6), 716-722.
56. Toshov, M. (2024). WAYS TO DEVELOP AGROTOURISM AND ITS INFRASTRUCTURE IN POST-PANDEMIC CONDITIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 723-729.
57. Toshov, M. (2024). EFFECTIVE METHODS OF CREATING JOBS AND PROVIDING EMPLOYMENT IN CORPORATE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(6), 710-715.
58. Toshov, M. (2024). ATTRACTING INVESTMENT TO THE DEVELOPMENT OF BUSINESS ACTIVITIES IN THE REGIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 696-702.
59. Khakimovich, T. M. (2024). FINANCIAL AND SUPPORT OF SMALL BUSINESSES BY COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 237-242.
60. Hakimovich, T. M. (2024). Personalni Rag'batlantirish. *Miasto Przyszłości*, 53, 524-531.
61. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN STAGES OF THE INNOVATION PROCESS IN THE ENTERPRISE AND ITS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(6), 703-709.
62. Sodiqova, N. (2024). MANAGEMENT OF INNOVATIONS IN ENTERPRISE ACTIVITY OPPORTUNITIES TO USE FOREIGN EXPERIENCE. *Modern Science and Research*, 3(6), 688-695.

63. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN METHODS OF SELECTING INNOVATIVE PROJECTS. *Modern Science and Research*, 3(6), 682-687.
64. Turayevna, S. N. (2024). THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT OF EMPLOYEE MOTIVATION IN BUSINESS MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 554-558.
65. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
66. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
67. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.
68. To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TASHKIL ETISHNING INNOVATSION XUSUSIYATLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 113-118.
69. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS.[Data set]. Zenodo.
70. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
71. Bostonovna, D. Z. (2023). USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN IMPROVING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF COMMERCIAL BANKS. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(9), 607-613.
72. Bostonovna, D. Z. (2023). WAYS OF USING REENGINEERING IN ENTERPRISES. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(7), 430-435.
73. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
74. Jumayeva, Z. (2024). ROLE OF THE STATE IN REGULATING THE ECONOMY. *Modern Science and Research*, 3(1), 511-516.
75. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH SOHASINING TASNIFIY BELGILARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 357-364.
76. Akbarovna, N. N. (2024). OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 320-326.
77. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO 'RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 326-335.
78. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF DIGITALIZATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES OF THE STATE TAX COMMITTEE. *Modern Science and Research*, 3(2), 635-641.
79. Akbarovna, N. N. (2024). KORXONADA MEHNAT FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING MOHIYATI VA ASOSLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 133-141.
80. Akbarovna, N. N. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTDA MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING ORNI. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 446-449.

81. Naimova, N. (2024). DIGITALIZATION IN OUR COUNTRY'S EDUCATION SYSTEM AND APPLICATION IN THE DIGITAL WORLD. *Modern Science and Research*, 3(1), 912-917.
82. Akbarovna, N. N. (2024). Servis Korxonalarida Xizmat Ko 'Rsatish Sifatini Oshirish Omillari. *Miasto Przyszłości*, 53, 548-557.
83. Akbarovna, N. N. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TURIZIMNING O'RNI NAZARIY USLUBIY ASOSLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 63-70.
84. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBAT STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHDA RAQOBATNI BAHOLASH USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 715-720.
85. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
86. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.
87. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
88. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.
89. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY FOR ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 191-195.
90. Azimov, B. F., & Rakhimova, D. D. (2022). The role of research and innovations in the modernization of the regional economy. *Conferencea*, 43-47.
91. Азимов, Б. Ф., Рахимова, Д. Д., & Солиев, Д. Н. (2022). Научные основы инновационного подхода к развитию промышленности и сокращению бедности в узбекистане. *Universum: экономика и юриспруденция*, (5 (92)), 14-17.
92. Б.Ф. Азимов, А.Ч. Бобоев, & Ж.Ж. Абдуллаев (2022). ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЭКСПОРТНЫХ ДРАЙВЕРОВ РЕГИОНА ПУТЕМ АНАЛИЗА ВНЕШНЕТОРГОВОГО ОБОРОТА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *Ученый XXI века*, (7 (88)), 20-24.
93. Азимов Бобир Фаттоҳевич (2019). Ўзбек миллий урф-одатлари инвестицион ва инновацион трансформациялашга муҳтожми?. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (8), 33-39.
94. Азимов, Б. Ф. (2024). ОСНОВНЫЕ КЛАССИФИКАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 250-257.
95. Азимов, Б. Ф. Экономическая безопасность и ее социально-экономическое значение / Б. Ф. Азимов, Д. Д. Рахимова // Экономическая безопасность социально-экономических систем: вызовы и возможности : Сборник трудов IV Международной научно-практической конференции, Белгород, 28 апреля 2022 года / Под редакцией Е.А. Стрябковой, Н.А. Герасимовой, А.М. Кулик. – Белгород: Общество с ограниченной ответственностью Эпицентр, 2022. – С. 351-354. – EDN PSURWB.
96. Азимов, Б. Ф. Формирование и совершенствование стратегии поддержки инновационной деятельности в регионах Республики Узбекистан / Б. Ф. Азимов // Молодой ученый. – 2022. – № 12(407). – С. 63-65. – EDN VQOYFQ.
97. Aziz, I. (2023). O'zbekistonda xorijiy investitsiyani jalb qilishni soliqlar vositasida rag'batlantirish yo'llari. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(5), 191-196.

98. Turayevich, I. A. (2024). Iqtisodiyotga Investitsiyalarni Jalb Qilish Va Boshqarishning O ‘Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, 53, 1231-1237.
99. Ibragimov, A. T. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYANI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG ‘BATLANTIRISH. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 116-122.
100. Yunusovana, U. N., Munira, D., Nigina, M., & Munojot, M. (2021). WAYS OF DEVELOPING DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN. *САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ*, 527.
101. Rakhimova, L. (2024). THE CONCEPT OF 4P MARKETING. ELEMENTS OF THE MODEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 812-816.
102. Lolakhon, R. (2024). APPLICATION OF THE 4P CONCEPT IN TOURISM. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 138-145.
103. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O ‘RNI, SALOHIYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(8), 48-52.

